

Karel Van Ael: “In de zomer naar België, in de winter naar Argentinië”

Hij moet zo'n achttal jaren lid geweest zijn van de ZWK, maar toen deze wiskundige bolleboos voor zijn studies afzakte naar de Koninklijke Militaire School, werd de combinatie met ons koor onhoudbaar. Na “KMS” begon Karel Van Ael aan een schitterende militaire carrière bij de luchtmacht, die hij beëindigde in Argentinië.

Lange tijd zag het ernaar uit dat hij zich definitief in dat Zuid-Amerikaanse land zou vestigen, maar eens zijn vrouw met pensioen is, gaat hij die tijd haast evenredig verdelen tussen Argentinië en België. In Deurne vond Karel (intussen 73 jaar) een geschikt appartement om er zich in de zomermaanden te vestigen, dicht bij zijn twee dochters (hoewel, zie verder) en zijn vier kleinkinderen.

Zijn band met onze kring? Zijn zus Lieve trouwde met onze secretaris Jan Leers, terwijl ook zijn broer Julien ('de Jul') nog steeds een trouw lid is van de ZWK. We zullen bijgevolg Karel wellicht ook meer zien bij één van onze komende optredens.

Wat herinner je je nog uit jouw ZWK-tijd?

Karel van Ael: “Eigenlijk heel weinig. Met Jan en Julien haal ik soms nog wel wat herinneringen op, maar verder weet ik nog wel dat ik de kampen leuk vond en de vierdaagse wandeltochten, die regelmatig eindigden in een stapwedstrijd om als eerste aan te komen. Er werd toen erg snel gestapt en... dat doe ik nu nog steeds (zegt men..).”

Na de militaire school bleef je in jouw legercarrière niet lang in België?

“Van de 32 studenten die in ons jaar uitkwamen, gingen er zeven naar de luchtmacht; de anderen belandden bij de land- of de zeemacht. Maar ik vond de luchtmacht het interessantste, hoewel daarin ook een onderscheid gemaakt werd tussen piloten en niet-piloten. Aanvankelijk was ik als technisch officier twee jaar tewerkgesteld in Bierset, waar ik mee belast werd met de opstart van de Mirage-5. Nadat ik op het Daillyplein in Brussel terecht kwam op de staf van de luchtmacht in het studie bureau dat zich bezig hield met de Mirage en de Alpha Jet, kon ik gedurende een drietal jaren terecht op de Hill Airforce Base in Utah, waar ik – samen met twee andere Belgen – het liaisonteam vormde om te zorgen voor de opstart van de F-16 in België.”

Dan weer terug naar België?

“Klopt. Ik verhuisde naar TechSpace Aero in Milmort (bij Luik), waar voor verschillende landen motoren voor de F-16's gebouwd werden die daarna moesten gecontroleerd worden. Hiervoor beschikte ik over een twintigtal mensen. De samenwerking met de andere landen die dit materiaal gebruikten, verliep altijd op een uitstekende wijze.

Dan moest ik aan het Koninklijk Hoger Instituut voor Defensie (KHID) in Brussel mijn stafbrevet halen. Toen ik dat behaald had, belandde ik op de staf van de luchtmacht, waar ik in de personeelsdienst een audit moest uitvoeren over de inzet van het technisch personeel van de Luchtmacht. Een taak die sinds jaren niet meer gebeurd was en niet overal in dank werd aangenomen.

Op de luchtmachtbasis van Bevekom werd ik nadien commandant van de maintenance, de dienst die zich bezig hield met het onderhoud van alle materiaal van vliegtuigen, met voertuigen tot telecommateriaal. België beschikte toen nog over meer dan 100 F-16's waarvan 52 op die basis, waar niet minder dan 1100 mensen tewerkgesteld waren. Dat is nu niet meer het geval, maar ja, men maait wat men gezaaid heeft.”

Vervolgens opnieuw naar de Verenigde Staten?

“Hoe raad je het? In Wright Patterson AFB in Dayton, Ohio (waar terloops gezegd het vredesakkoord van de Balkan bereikt werd) , als hoofd van een vijf man sterk team dat België vertegenwoordigde, nam ik in het programoffice o.a. deel aan de beslissingen betreffende de modernisering van de F-16 en de verdeling van de economische compensaties. Ons land kon door de akkoorden meer dan de helft van de kosten van de aankoop als hoogtechnologisch werk in eigen land recupereren, alsook nog een deel van alle andere verkochte toestellen in de wereld.”

Terug naar België, zeker?

“Ja, vanaf 1995 tot 1999 kwam ik opnieuw bij de staf in Evere als hoofd van de technische dienst en van de logistiek van de luchtmacht, waarna ik in Brunssum in Nederland belandde om er in Navo-verband de rechterhand te worden van de stafchef.”

Hoe kwam je uiteindelijk in Argentinië terecht?

“Na een tweetal jaren kwamen er enkele plaatsen vrij als militair attaché op ambassades, waarvoor ik solliciteerde. Na een interview bij minister Flahaut werd ik aangeduid voor Parijs, doch voor ik goed en wel kon vertrekken werden de plannen gewijzigd en na een aanbieding voor Washington, waar mijn beste vriend al eerder was voor aangeduid, opteerde ik uiteindelijk voor Buenos Aires in Argentinië.”

Wat waren daar dan de positieve kanten aan?

“Totaal wat anders !

Buiten het feit dat Argentinië een zeer groot, gevarieerd en mooi land is.

Voor het eerst in de geschiedenis kwam er een militair attaché op de ambassade van Buenos Aires, ook nog bevoegd voor Chili en Brazilië. Even wat geschiedenis: tussen 1976 en 1982 heerste er in Argentinië een militair regime, dat eindigde na de nederlaag in de Falkland-oorlog met Engeland. Na enkele jaren kwam president Menem, die wilde samenwerken met de NAVO. Weet ook dat de Argentijnen, als steun aan de NAVO, aan de Balkanoorlog deelnamen en er onder Belgisch bevel stonden.

De Argentijnen hebben trouwens nu nog onder UN-mandaat troepen op Cyprus, samen met ... Groot-Brittannië.

Argentinië is nu al jaren een democratie en regelmatig kregen jonge officieren een opleiding in België en stuurden wij hen mensen voor bepaalde opleidingen (deelname aan Antarctica operaties en jungletraining). Het was o.a. mijn taak om dit alles te coördineren.”

Je had daar toch ook nog andere taken?

“Zeker. De hoofdtaak was als militair diplomaat raad geven aan de ambassadeurs en België informeren op veiligheids- en militair gebied. Anderzijds moest ik ook nagaan of er eventueel overtollig Belgisch materiaal verkocht kon worden aan de drie landen waar ik in functie was.-Zo stonden toen b.v. F-16-vliegtuigen te koop.

Zat België ook niet op Antarctica?

“Argentinië heeft er acht basissen, waarvan drie permanente. België had daar vroeger ook de Koning Boudewijnbasis die nu vervangen is door een gemeenschappelijke niet-permanente basis met Japan. Argentinië claimt, zoals een aantal andere landen, een deel van Antarctica en wil de kennis die ze daar verworven hadden niet laten verloren gaan. Het onderzoek in het gebied is er niet alleen op gebied van klimaat maar ook voor alles wat de ondergrond kan bevatten. Noorwegen, Rusland, Chili,... b.v. claimen alle ook een deel van de Zuidpool. Probleem is – net zoals in het Argentijnse Patagonië – dat alles zich vrij ver van de rest van Argentinië bevindt, zodat exploitatie wel een dure zaak wordt.”

Hoe is het leven in Argentinië, want je hebt er intussen toch een twintigtal jaren gewoond?

“Het populisme van veel bewindvoerders heeft de zaken helemaal niet bevorderd. Het land gaat er steeds verder op achteruit. Het was ooit één van de rijkste landen. Toen ik er aankwam in 2001 was 1 Argentijnse peso gelijk aan 1 dollar, in 2021 krijg je door de voortdurende devaluaties voor 1 dollar 100 pesos. De inflatie is er de laatste jaren ongeveer 50% per jaar. De mensen sparen bijgevolg niet in pesos wel in USD. De zwarte markt tiert er welig. Er is geen vertrouwen in de economie, er is mismanagement en corruptie en dus zijn er nauwelijks nog investeringen. Ruim 30% van de bevolking is werkloos en de armoede bedraagt 50%. De coronacrisis met een zeer lange lockdown heeft de zaak nog verergerd. Hier is er geen steun voor wie niet kon gaan werken.

Een groot aantal studenten proberen na hun studies werk te vinden in het buitenland wegens de beperkte vooruitzichten in het land. De veiligheid is een ander probleem en zo is het b.v. niet aangeraden jouw auto op straat te parkeren omdat de wielen wel eens kunnen verdwenen zijn.”

Hoe verliep de Corona-periode daar?

“In maart 2020 werd een complete ‘lock down’ uitgeroepen en de toepassing ervan was veel strenger dan in België. De scholen werden gesloten en de kinderen moesten via ‘Zoom’ trachten lessen te volgen. Maar een heel deel van de bevolking bezat geen internet en wie het wél had, kwam soms niet op de site terecht. De kloof tussen rijk en arm wordt steeds maar groter.

Iedereen bleef dus thuis, in afwachting dat er vaccins kwamen. Toen die wat lang op zich lieten wachten, werden Russische en Chinese insputingen toegediend, luisterend naar de namen 'Sputnik1 en 2' en 'SINOPHARM'. Zowel Rusland als China probeerden op die manier ook hun invloed in Argentinië te vergroten. Daarna kwam Astra Zenica via de UN. Intussen moet zo ongeveer de helft van de bevolking met twee vaccins gevaccineerd zijn."

Jijzelf deed ook rondleidingen met groepen in Argentinië...

"Op free-lance basis deed ik dat voor Nederlandse groepen. Van september tot begin april kwamen vroeger de meeste toeristen. Kijken naar walvissen, pinguïns, Ushuaia, richting Zuidpool. Sommigen willen absoluut helemaal naar de meest zuidelijke stad van de wereld, maar ik raad ze dat af: Ushuaia is een haven met veel zichtbare containers, gletsjers en een klein nationaal park in vergelijking met de talrijke andere. Verder is daar niet veel te zien om zover te reizen. Ik probeer mensen te overtuigen om naar andere gebieden te trekken. Ofwel langs de Atlantische kust, ofwel naar de streek tegen het Andesgebergte (trouwens de wijnstreek van Argentinië) met ook prachtige nationale parken, de zoutvlakten, rotsformaties in het noordwesten en de watervallen op de grens tussen Brazilië en Argentinië.

Meestal trokken we ook enkele dagen de grens over naar het Patagonisch deel van Chili. Niet naar Brazilië, want daarvoor spreek ik dan weer te weinig Portugees."

Je sprak over dat gidsen in de verleden tijd...

"Wel ja, op 17 maart 2020 was ik met een groep van een vijftiental Nederlanders op tocht naar het 'pinguïns kijken'. Maar vanaf die dag werden wegens Corona haast alle vluchten gestopt. In het hotel waar we toen verbleven, moesten we verplicht binnen blijven en kregen we zelfs geen ontbijt meer. Het was wachten op een dokter die zijn stempel op een papier moest zetten, opdat we terug naar Buenos Aires en naar het vliegveld konden. Die man bleef echter halsstarrig weigeren zijn stempel te geven. Het is dan dankzij mijn kennis van Argentinië, het aannemen van een echt formele en diplomatieke houding en mijn relaties op de ambassade en heel veel geluk dat ik die dokter kon overtuigen opdat mijn gezelschap de volgende dag dan toch richting-Nederland kon vliegen. Veel andere toeristen hebben hier nog weken vastgezeten."

Wat trekt je eigenlijk aan in Argentinië?

“Het leven in Buenos Aires – en nog meer buiten de grote stad – is aangenaam en ook spotgoedkoop door de muntontwaarding. Meer dan de Argentijnen zelf, gaan wij graag genieten van de natuur in b.v. de nationale parken. Er zijn zoveel prachtige plekken te bewonderen zoals ik daarnet al zei. Maar ook het gebied rond Salta in het noordwesten van Argentinië met zijn rotsformaties en bergen is prachtig: 600.000 inwoners en op 1150 meter hoogte gelegen. Je kan daar steeds geraken met inlandse vluchten, die amper twee uur in beslag nemen. Het logement, het eten, de toegang tot die nationale parken: alles is er goedkoop naar onze normen.”

Komen er ook niet heel wat mensen om de Argentijnse tango aan te leren?

“Er zijn inderdaad wel enkele scholen, die ook in Europa bekend zijn. Ze zijn haast allemaal in Buenos Aires gevestigd. Je hoort er de tango's van Carlos Gardel en van Astor Piazzolla. De scholen gaan meestal pas open in de late namiddag of 's nachts. We kregen hier ooit een Belgische actrice/presentatrice Francesca van Thielen (o.a. bekend uit de films gemaakt naar de boeken van Aspe) op bezoek. Het is daar in die buurten niet altijd veilig, maar daar trok ze zich niet veel van aan.

Er zitten in Buenos Aires ook vrij veel gays en transgender mensen. Argentinië was trouwens het eerste land in Amerika waar zij met mekaar konden trouwen.”

Zijn er nog bezienswaardigheden in Buenos Aires?

“In het hoogseizoen legden er hier per dag soms vijf cruiseschepen aan. De meeste toeristen willen dan naar het kerkhof met het graf van Evita Peron, maar dat is niet bijzonder: het is een graf tussen de vele. Het kerkhof is de kleinere versie van Père Lachaise in Parijs. Dan vind ik een wandeling in het oude stadscentrum La Bocca veel interessanter. Een heel kleurrijke buurt, maar liefst te bezoeken tussen 10 uur en 16 uur, want nadien is het daar redelijk onveilig. En je draagt er ook best geen juwelen.”

Waarom wilde je dan toch terugkeren naar België?

“Ons plan is om gedurende de zes maanden winter in Argentinië naar hier te komen en in de Belgische winter naar Argentinië weer te keren. Sinds begin dit jaar is mijn vrouw ook met pensioen en kan dat plan doorgaan vanaf volgend jaar. We hebben nu een appartement gevonden waar we gedurende twee maanden verbleven.

De redenen? Meer zekerheid hier, een groter gevoel van veiligheid en iets dat haast onmiddellijk beschikbaar was. Aanvankelijk wilde mijn vrouw iets vinden echt in het centrum, in de buurt van de kathedraal, niet ver van de gezellige sfeer. Maar daar bleek toch redelijk wat lawaai te zijn. En dus kwamen we via een gouden tip terecht bij een mooi appartement in Deurne. Mijn vrouw vond er de rust en een reeks faciliteiten vlakbij: het Rivierenhof en de nabijheid van vele groene zones, trams en bussen, waardoor een rit naar het centrum vlot te overbruggen is en vooral een

warenhuis vlakbij waar je alle dagelijkse dingen kon kopen, plus het feit dat daarop de teksten meestal ook in het Frans, het Engels of het Spaans te lezen waren.”

Voor jou misschien ook de mogelijkheid om jouw dochters vaker te zien?

“Ik heb twee dochters. Mijn oudste woont bij Zaventem. Ze is doctor in de medische wetenschappen, heeft een tijdje in Barcelona gewoond waar ze werkte voor het persbureau Thomson-Reuters voor o.a. medische publicaties, nu werkt ze in Leuven. Zij heeft twee kinderen.

De jongste dochter woont in San Diego (USA). Ze is vertaalster en werkt aan dezelfde universiteit waar haar man ambieert om prof te worden. Ook zij zorgde voor twee kleinkinderen. Met mijn vrouw op pensioen willen we er elk jaar een paar weken naartoe reizen.”

In het leven heb je goede en minder goede periodes. Hoe zit dat bij jou?

“Op professioneel gebied vond ik het niet leuk om een audit te moeten maken met in het achterhoofd dat daardoor het aantal mensen zou verminderen met verplaatsingen als gevolg. En in Brunssum voelde ik me helemaal niet goed in de job die ik er had omdat die niet in de lijn lag van mijn oorspronkelijke technische vorming en loopbaan. Ik was dan ook blij dat het daar niet lang duurde.

Positief vind ik dan weer dat ik twee schitterende dochters heb met leuke kleinkinderen en dat ik interessante functies had en veel in het buitenland was.”

Wat zijn jouw wensen nog voor de toekomst?

“Dat ik nog zo lang mogelijk gezond en fit kan blijven. Vooral dan in het hoofd!

Zo herinneren we Karel nog van 'In de tijd van toen'

Onwennig

Repetitie. Op donderdagavond.

Afdalen in de kelder.

Licht in de gang defect.

Het heeft wat weg van catacomben.

Een oude staande lamp zorgt voor wat schemerlicht.

En Ludo zoekt muziek met een pillamp op zijn hoofd.

Doorlopen a.u.b. Helemaal tot achteraan!

De stoelen staan geëtaleerd voor de toog.
Daar brandt het licht.

Een ware volksverhuizing.
Ik moet even de ogen sluiten en me opnieuw oriënteren.

De piano moet voortaan heel de refter door tot naar de andere kant.
De aannemer heeft hiervoor destijds geen stopcontact voorzien.

Wie tijdens de repetitie naar het toilet moet, denkt best vooraf drie keer na.
Zeker als er geen tijd te verliezen valt...

Nu zien we achteraan Jezus aan het kruis hangen.

Tenoren helemaal gedesoriënteerd.
De piano staat nu immers aan hun kant.

Het heeft geen zin om te gaan zitten voor de aanvang van de repetitie.
Spaar je energie.
De eerste stemoefening is er immers eentje "à la rechtstaande".

Ik stapte die donderdagavond na de repetitie langs de verkeerde kant in bed.
Ontspannen helemaal op het verkeerde been.
Tor ergernis van mijn vrouw.

Ondertussen kwam de elektricien het defect verhelpen.
Onze oude plek hebben we opnieuw ingenomen.
Geen omwenteling meer.

Het had wel iets.

Sint-Norbertus al meer dan 100 jaar “onze thuis”

In Klasse, een vaktijdschrift van Onderwijs in Vlaanderen, lezen we een artikel opgesteld door *Sara Frederix* over de activiteiten van de “tuchtperfect”. Het doet ons mijmeren naar onze lang vervlogen tijden en hoe wij in contact kwamen met de “Pif” of perfect. Hij was één van de vele priesters die toen les aan ons gaven ... Laureyssen, Bos, Tuytelaers, Lambrechts, Van Win, Duysburgh en ja zelfs De Vleeschauwer die later uittrad. Wie herinnert zich van de Pif deze standaarduitspraak niet? “Op de stoep, af de fiets. Af de stoep, op de fiets” . Of, te laat, kom maar naar mijn bureel met de speeltijd. Daar stond dan een lange rij wachtenden. De regel was toen: twee keer te laat ... retenue! Uitzonderingen niet te na gesproken, maar dan moest je wel in de bovenste schuif liggen.

Het was ook de “Pif” die in onze tijd Frans en Aardrijkskunde gaf en regelmatig één van zijn leerlingen aansprak met: “Petrus, teken eens een bloemetje op het bord, dan kunnen we de les starten!” Er waren memorabele lessen bij. Hij stelde de dingen graag levendig voor. Hiervoor gebruikte hij leerlingen die werden aangeduid als “Gij zijt de zon, gij zijt de aarde en gij zijt de maan”, om bijvoorbeeld een totale zonsverduistering te visualiseren. Ook liet hij ons met heel zijn lichaam zien hoe vulkanen tot uitbarsting kwamen. Fijne mens!

Met veel interesse las ik hoe de job van perfect geëvolueerd is naar zorgcoördinator, vertrouwenspersoon. Geniet even mee ....

Hoe verlaag je stress door thuissituaties?

Leerlingen die buiten de school in aanraking komen met geweld, misbruik of verslaving brengen die extra stress door thuissituaties mee naar school. Het Sint-Norbertusinstituut in Antwerpen kanaliseert die met een boksbal, origami, ravotten in de Ardennen én teamwork.

© Tine Schoemaker

Ludovic Beuselinck: “Een rustpauze op een bankje of samen een chocomelk drinken doet wonderen”

Teamwork

Tuchtprefect Ludovic Beuselinck:

“Wij hebben leerlingen van 13 jaar die drugs dealen of in een bende zitten, kampen met huiselijk geweld, *loverboys*, gameverslaving, eet- en slaapproblemen. Die stress door thuissituaties staan leren in de weg en die **kan je niet in je eentje** als leraar of leerlingenbegeleider aan. Dat moet je doen als team van collega's, CLB, een netwerk van professionele hulpverleners en ouders.”

“Op 420 leerlingen hebben we er pakweg 50 met een heel zware problematiek. Die verdelen we onder het team zodat **elke leerling een vertrouwenspersoon** heeft. En elke leraar heeft zo maar 1 zorgleerling onder zijn hoede. Ik laat collega's de keuze of ze daar tijd en goesting voor hebben. Want de ene is sterk in sociaal-emotionele ondersteuning en de andere in informatica. Ik heb alle leraren nodig om stresssignalen te detecteren en een overbelaste leraar pikt niets meer op. We geven ook les met de deur open. Zo kunnen collega's snel even bij elkaar inspringen bij een oververhitte situatie of een leerling op de extra schoolbank in de gang in 't oog houden.”

Kleine veranderingen opmerken

“De kleinste gedragsverandering kan een teken van stress door thuissituatie zijn. Waarom draagt die leerling **plots geen make-up**, eet ze niet meer op haar lievelingsplekje of hangt hij niet meer bij de vaste bende? Of wat met een leerling die vaak moe is, meer aan zijn gsm plakt of die plots niets meer op zak heeft?”

Mini-gesprekken

“Ik zit zo weinig mogelijk in mijn lokaal en wandel voortdurend rond op de speelplaats en door de gangen. Ik voer 50 mini-gesprekjes op 15 minuten: snel mijn **duim vragend omhoog of omlaag**, een langere blik naar leerlingen zodat ze weten dat ik hen zie. Na een paar weken weten we waar de stress door

thuissituaties zitten en kruipen ze uit hun schulp om dingen te vertellen of hulp te vragen.”

Ravotten

“In het begin van het schooljaar ging ik vroeger met mijn klas drie dagen naar de Ardennen. Een wandeling in de natuur, buiten spelen, samen koken ...

Doodgewone activiteiten die deze jongeren niet kennen maar waar ze wel recht op hebben. Op die fijne sfeer kunnen we een heel schooljaar teren. Als er een situatie ontploft, haal ik die goede herinneringen boven. Weet je nog hoe leuk jullie het samen hadden? Wil je dat op het spel zetten? Een meerdaagse uitstap vraagt veel van leraren, maar je **wint er achteraf veel leestijd mee**. En samen met collega's een dropping met spannende opdrachten en veel modder voorbereiden, is de beste teambuilding.”

Afkoelen met boksballen en kleurplaten

“Een leerling die ontploft in de klas na stress door thuissituaties weet die dat de boksbal of loopschoenen klaar staan om 15 minuten te ontladen. Die worden elke dag gebruikt. Na wat zweten en een paar gezellige kickbox-tips, komt die babbel vlotter. Andere leerlingen neem ik snel mee naar buiten voor een blokje rond om de boel even te laten afkoelen en te vermijden dat ze iets stuk slaan. Een rustpauze op een bankje of samen een chocomelk drinken doet wonderen. In mijn schuif zitten ook altijd stappenplannen om een **eenvoudig bootje te vouwen**, mandala kleurplaten of tekeningen waarbij je nummers van nul tot honderd verbindt. Je krijgt er zelfs de oudste pubers mee tot rust.”

Meditatieoefeningen

“In een donker stoffig lokaaltje kunnen leerlingen terecht voor een korte meditatie. Stel je daar niet te veel van voor: gewoon een eenvoudige ontspanningsoefening van de yogales van mijn vrouw of de spanning laten zakken in een zetel tot ze **zélf beslissen dat ze weer naar de klas kunnen**. Sommigen vallen zelfs even in slaap want onze leerlingen leven soms meer 's nachts dan overdag.”

Durf zonder toezicht

“Boksen, meditatie of een blokje rond begeleiden, vraagt natuurlijk heel wat extra toezicht. Dat is niet altijd mogelijk, dus laat ik de oudere leerlingen vaak alleen. Dan vliegt er wel eens een boksbal door de lucht, maar beter je uitleven op de boksbal dan op een medeleerling of schoolmateriaal.”

“We kunnen de thuisproblemen van leerlingen niet oplossen, maar ze wel **weerbaarder maken tegen stress**. Jaren later gebruiken ze nog altijd hun stressbal of ademhalingsoefening op het werk. Als ze me een vriendschapsverzoek sturen op Facebook, weet ik dat we hen op school niet alleen een plek om te leren geven, maar ook een plek om te leven.”

35ste Sinterklaasstoet doorheen Berchem op 21 november

Eén jaartje moesten ex-ZWK'er Jos Tyck en zijn grote ploeg medewerkers forfait geven wegens Covid, maar dit jaar trekt de 35ste Sinterklaasstoet weer doorheen 2775 meter Berchem. Met maar liefst 1000 kg appels en peren, 250 kg mandarijntjes, 75.000 stuks bollen, 3000 zwaivlaggetjes, 1000 pakjes speculoos, 60 pieten of in totaal zo'n 220 deelnemers (pieten, muzikanten, Rode Kruis, chauffeurs, begeleiders) en natuurlijk... de enige, echte Sint!

Heb je kleinkinderen in de familie, laat ze de Klaas-tekening kleuren en opzenden (of komen afgeven) en misschien volgt er een prijsje! Doen!

Berchem

SINTERKLAASSTOET BERCHEM

op zondag 21 november | 12.30 – 17 uur

AANKOMST

12.30 uur: animatie - 13.30 uur: aankomst van de Sint op de luchthaven

STOET

14 uur: Luchthaven - Diksmuidelaan - Statiestraat - Driekoningenstraat - Frans Van Hombeeckplein

ONTMOETING MET DE SINT

16 uur: Frans Van Hombeeckplein

V.V. Jan De Potter, Geïntegreerd v.w. a.s.d. Berchem

35ste

SINTERKLAASSTOET BERCHEM

OP ZONDAG 21 NOVEMBER

AANKOMST OP LUCHTHAVEN VAN DEURNE | aankomst om 13.30 uur

STOET | om 14 uur (route: luchthaven - Diksmuidelaan - Statiestraat - Driekoningenstraat - Frans Van Hombeeckplein)

ONTMOETING MET DE SINT | om 16 uur op het Frans Van Hombeeckplein

Meer info op www.sint-berchem.be

Naar U gaat mijn verlangen, Heer.

Het bestuur en de leden van het Mannenkoor ZWK Sint-Norbertus nodigen u vriendelijk uit, samen met hen te komen bidden voor de overleden leden, familieleden en sympathisanten.

Deze herdenkingsviering heeft plaats in de gebouwen van Sint-Norbertus, Amerikalei 47, op donderdag 11 november 2021 om 11 uur.
Er is mogelijkheid tot parkeren op de speelplaats, inkom Amerikalei 47.

Aangezien we vorig jaar, omwille van de coronapandemie, geen viering hebben kunnen houden, gedenken we dit jaar de overledenen van de voorbije 24 maanden.

*De heer Frans Vermeulen, echtgenoot van Maria Vermeulen
Mevrouw Greet De Vos
De heer Marcel De Buck, partner van Marie-Cécile Naef
De heer Adriaan (Jane) Segers, echtgenoot van Maria Bontenakel
Mevrouw Yolande Carpio Castro, weduwe van José Castro Segura
De heer Herman Van de Paer, echtgenoot van Annie Van Essche
Mevrouw Maria De Houwer, weduwe van Jan Vermeersch
De heer Bruno De Maeyer, echtgenoot van Machteld Kyndt
De heer Joris De Maeyer, echtgenoot van Dani Schuermans
De heer Jozef (Jef) Segers, echtgenoot van Simonne De Graef,
De heer Frans (Sus) Herweyers, echtgenoot van Paula Van de Velde
De heer Julien Audenaert, echtgenoot van Greta Leers
Mevrouw Simone Mols, weduwe van Karel Van Essche
Mevrouw Maria Van Buynder, weduwe van Flor Carpentier
Mevrouw Lucky De Bruyn, echtgenote van Paul Clerckx
De heer Joz Bontenakel, echtgenoot van Frieda Roevens
De heer Louis Coremans, weduwnaar van Irène Van Loon*

HEER, GEEF HEN DE EEUWIGE RUST

O, ik weet het niet

O, ik weet het niet,
maar besta, wees mooi.
Zeg: kijk, een vogel
en leer me de vogel zien.
Zeg: het leven is een brood
om in te bijten en de appels zien
rood
van plezier, en nog, en nog, zeg iets.
Leer me huilen, en als ik huil
leer me zeggen: het is niets.

Herman de Coninck

Personalia:

Overlijdens :

Louis Coremans (1921-2021)

Op de gezegende leeftijd van meer dan 100 jaar is Louis overleden. Hij vertoefde nog niet zo lang in een zorgcentrum en tot voor kort was hij nog vrij goed. Tot hij een goede maand geleden met een longontsteking in het ziekenhuis belandde, en die is hij niet meer te boven gekomen.

Dat onze herinneringen aan hem richting Radeske gaan, zal wel niemand verwonderen. Hij was er wel niet bij betrokken van bij het prille begin, maar toch vrij snel werd ook hij, zoals zoveel ouders van toenmalige knapen, door Radeske aangezogen.

Ik herinner me dat we heel wat overredingskracht hebben moeten gebruiken om hem zover te krijgen dat hij een voor hem banale job als het plafonneren van het 'opkamertje' in de keuken, dat voorbestemd was om het slaapkamertje van meneer Duysburgh te worden, op zich wilde nemen.

Dat was beneden zijn waardigheid, en terecht, want Louis was 'kunst-stukadoor'! Hij heeft, samen met zijn broer, heel wat bekende gebouwen gerestaureerd. Een greep: de giraffentempel in de Zoo; de Koninklijke Vlaamse Opera; het Casino van Scheveningen; het Museum van Schone Kunsten ...

Herman Jacobs over hem.

"Ik heb Louis gekend als een rustige, vriendelijke, maar vooral bekwame helper in ons aller Radeske. Ik zie hem ook nog glimlachend kaarten met het vaste kaartersteam. Ik vermoed dat hij ook in het kaartspel kunstknepen had om te scoren. Louis blijft in onze herinnering verder leven als een goede vriend."

Het toeval wil dat ik slechts een paar weken geleden, als voorzitter van VCLB AMI, een gesprek voerde met Paul van Gils, zaakvoerder van Artez in Hoogstraten, en architect Peter Van Bragt, tijdens de wekelijkse werfvergadering bij de renovatie van onze CLB-gebouwen in Mortsel. Daar zijn heel wat fijne plafonneerwerken nodig op oude muren die al voorzien zijn van oude bepleistering die moeilijk te verwijderen is: een moeilijk karwei! Peter wist te vertellen dat het tegenwoordig niet eenvoudig is bekwame plafonneurs te vinden, en dat je veelal terecht komt bij Poolse arbeiders. Paul meldde: in 2005 heb ik fantastische vaklui tegengekomen voor de renovatie van enkele lokalen in de KVO! De 'gebroeders Coremans': dat waren nog eens kunstenaars! Het bedrijf – met familie van Louis - is gespecialiseerd in het ambachtelijk vervaardigen van nieuwe gipsdecoraties en het restaureren van historische lijsten.

Vorige donderdag na de repetitie, tijdens het gebruikelijk pintje in ons lokaaltje – bijna de voltallige 'werkploeg van Radeske' was erbij – hebben we nog herinneringen opgehaald aan Louis.

Guido herinnert zich:

"Op een werkweekend, na een gezellige avond kaarten, waar Kamiel niet op een borrel meer of minder keek, gingen we slapen. Toen het op de slaapzaal uiteindelijk rustig werd, klonk het plots:

"Ik lig hier percies in ne zeilboet!"

'Ja, Louis, dan zit er niks anders op dan uw voeten bloot te leggen. Dan wette die toch al liggen.'

Toen ik Louis nog geen twee maanden geleden ging opzoeken in het woonzorgcentrum: 'Awe noam ken ik ni mier moar ik weet nog heel goe da ge ni kunt rijden. Ge had ne auto gekregen, moar ge kon er ni me rijden."

Louis was dus niet alleen handig, maar had ook héél wat mensenkennis...

Dat Louis de restauratie van het sierpleister van de giraffentempels in de zoo op zijn naam mag schrijven, is met zekerheid geweten. Minder zeker zijn we of hij deze van het Museum van Schone Kunsten ook onder handen heeft genomen. Moest dit zo zijn

dan heeft de dochter van Dirk DG deze nauwkeurig gekopieerd en verwerkt in een toneeldecor, en dit decor is de hele wereld rondgegaan.

Om Louis te kunnen volgen moest ge uit uw pijp komen en vroeg uit uw bed zijn. Zo gebeurde het dat we 's morgens vroeg in onze pyjama, half slapend na een korte nacht, pleister stonden af te maken voor de nieuwe kamer en keuken van Kamiel in het bijgebouwke in Radeske.

Ge had toen ook het gezicht van Louis moeten zien als Kamiel hem, bij gebrek aan hosties een stuk boterham in de handen legde tijdens de communie...

Luc, trekker van onze Radeskeploeg, aan het woord:

“Als we aan Louis denken, schieten volgende woorden door ons hoofd:

Karakterkop, guitige glimlach, gouden handen, groot hart.

Louis stond steeds met de grote glimlach klaar om te helpen.

Een artiest die genoot van zijn werk en de hulp die hij kon bieden.

Graag gezien binnen de ZWK-familie.

Een figuur als we aan Radeske denken en niet alleen om te werken;

ook op de maandelijkse bezoeken was hij steeds aanwezig.

Een kaartje leggen samen met Meneer Duysburgh, Jef en Simone, Jos Mertens en Mariette, genietend van de familie die gegroeid was door samen te werken, zodat Radeske voor hen een thuis werd.

*“ Louis,
een man op een fiets,
steeds op weg om te helpen.
Een man met plakijzer in de hand,
niet bij te houden in zijn vaardigheid.
Een man met karakterkop,
weet goed waar zijn weg ligt.
Een man met een guitige glimlach,
gaat geen kwinkslag uit de weg.
Een man met een gouden hart,
honderd jaar lang mocht de wereld ervan genieten.”*

Joz Bontenakel (1935-2021)

In volle Coronaperiode overleed Joz Bontenakel, tot op late leeftijd nog steeds zanger bij het koor 'Alma Musica' waar hij ook de archivaris was. Hij was oud-secretaris van de TRN in Merksem.

Hij behoorde tot de roemrijke Bontenakel-familie van oud-ZWK-voorzitter en vader Staf Bontenakel en hij was de broer van Sus, Maria, Godelieve, Guido, Leo en Cecilia Bontenakel. Hij was getrouwd met Frieda Roevens, met wie hij vijf kinderen had. Ook de vele kleinkinderen en de achterkleinkinderen behoorden tot zijn favorieten.

Advertentie

Johan Van Asch

Verzekeringsmakelaar

Lid FVF Federatie voor Verzekerings- en Financiële tussenpersonen **FSMA**
11081A

Gsm 0479 98 10 65 *Verzekeraar van het Radeske*
Ondernemingsnummer 0525.898.564
Agentschaphouder Baloise Insurance en Euromex

Je Makelaar
Je beste
Verzekering

Weet je dat...

...Antwerpen (en Gent) van 30 oktober tot 7 november het centrum is van het koorleven in de wereld. Koren uit alle werelddelen komen naar de World Choir Games. Zowel professionele als amateuristische koren leren mekaar beter kennen. In Antwerpen zijn optredens voorzien in Antwerp Expo, de Elisabethzaal, Athena, Amuz, Handelsbeurs, Horta, Sint-Paulus.

...Luc Anthonis, Belgisch vertegenwoordiger in de World Choir Council, vindt: "Balans in de stemmen is onmisbaar. In Vlaanderen zijn er te weinig bassen en dus verwachten we van die mannen dat ze luider zingen, wat eigenlijk niet goed is. De zangers moeten ook beschikken over gedegen zangtechniek, ritmisch kloppen en overkomen als één geheel."

...ons koor bijzonder blij is met de komst van onze nieuwe pianist Martyn (Martinus Smits): uitstekend op de piano begeleitend, juist spelend, een fractie vroeger inzettend en zelfs de drukfouten uit de partituur halend.

...we blij waren dat Peter D. opnieuw in het land gesignaleerd werd, maar dat hij de eerste repetitie na zijn wereldreis miste, omdat hij nog te laat zijn foto's aan het sorteren was en het uur uit het oog verloren was.

...we hopen dat Peter J. spoedig weer 'de oude' wordt na zijn Corona-problemen, en dat zelfs als jongste van ons koor.

...ook Bart V. in quarantaine moest, maar dat was omdat zijn vrouw een verjaardagsfeestje gepland had.

...het mannenkoor een aperitief- of koffieconcert aankondigt. Drank zal er dus alleszins zijn.

...in de (wandelkring)gangen vernomen werd dat er vooral een aantal 'evergreens' op het programma stonden. Misschien eens vragen aan de leden wat zij graag zouden brengen voor een ruim publiek.

...er op 13 januari 2022 een nieuwjaarsreceptie is. Hallo Chris VdW!

...wij op 5 maart **2023** het jubelconcert van het koor Alma Musica mee verzorgen in de Sint-Walburgiskerk in Antwerpen.

...wij jammer genoeg nog in het ongewisse gelaten werden over de programmatie van 2025 en 2026!

...Fons de dirigent dirigeert. Johan ging immers dadelijk in op Fons' voorstel om iets lager te zingen. En ook onze pianist haalde de diepst mogelijke noot uit zijn piano. Een man met humor!

...14 oktober 2021 een historische datum blijft in de geschiedenis van ons koor. Waar vroeger de stoelen haast volledig gevuld werden met De Graeves, Van Essches en Molsen of aanverwanten, zag de jongste De Graeve tot zijn verbazing dat hij op die dag de enige vertegenwoordiger was van deze alom tegenwoordige familie. Enigszins beschroomd durfde hij het toch aan om nadien in het lokaaltje een pintje te drinken zonder steun van zijn familieleden.

...vijf leden deelnemen aan een studie naar het effect van een osteopathische behandeling op het stembereik bij zangers.

...Veerle Janssens, dochter van onze ex-dirigent, zag dat het concert 'Vrouw aan de piano' snel uitverkocht geraakte, zodat een bijkomend concert plaatsvindt op 21 november om 15u in de muziekacademie MA'GO (Mechelsesteenweg 125 in Antwerpen).

...onze vrienden van de Chorale Caecilia op 21 november om 20 uur in de Elisabethzaal hun concert geven met een koorfantasie van Ludwig van Beethoven en met Eternal Light van Howard Goodall. Tickets: dechorale.be.

...de stemopwarming verschilt van dirigent tot dirigent: bij de ene moeten we dat doen met een reeks lalala's, bij de andere volstaan gregoriaanse gezangen.

Onze voorbije activiteiten :

Zondag 3 oktober 2021 – 10u30

Heilige Geest – 27^e zondag v/h jaar

In de nabije en verre toekomst :

Maandag 1 november 2021 – 10u30

Zondag 7 november 2021 – 10u30

Donderdag 11 november 2021 – 11u00

Zondag 5 december 2021 – 10u30

Zaterdag 18 december 2021 – v.a.
14u00 tot 17u00

Heilige Geest – ALLERHEILIGEN

Heilige Geest – 32^e zondag v/h jaar

Sint-Norbertus – Gedachtenisviering
Overledenen ZWK

Heilige Geest – 2de zondag v/d advent
Kersttocht door de Antwerpse
middenstad

De ZWK tijdens de vierde Coronagolf in zijn nieuwste out-fit.

Werkten mee aan dit nummer:

Guido De Graeve, Raf Van Bortel, Karel Van Ael, Jenny Backx, Jos Tyck, Dave Tyck, Ludo Engelen, Herman Jacobs, Dirk De Graeve, Luc Korthoutd, Tony Ah Munn, André De Gezelle, Jan Leers, Johan Clerckx, Marcel Coppens (v.u.).